

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XIV БРОЈ 272. □ 25. АПРИЛ 1985.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ЧЕДО ВУКОВИЋ: УЗ ПЕТОГОДИШЊИЦУ СМРТИ ДРУГА ТИТА

ТИТОВИ НОЋНИ КОРАЦИ – ПОТКРАЈ ЈУНА 1948. (ФРАГМЕНТИ)

ОСТАДОХ САМ ДА БИХ БИО СА СВИМА — који су били и који јесу. Подрхтава ноћ од вијести, од радио-талаца. Небо — заглуши довође. Оуде и кљевете сручују кад се на тјеме. А мени се, ове ноћи, првијадују сунца — рашава, прогорјела, но утолико сјајнија. Једно за другим, пале се она, незвана, као у револуцију кад смо кретали — дозивају својим људским зракама...

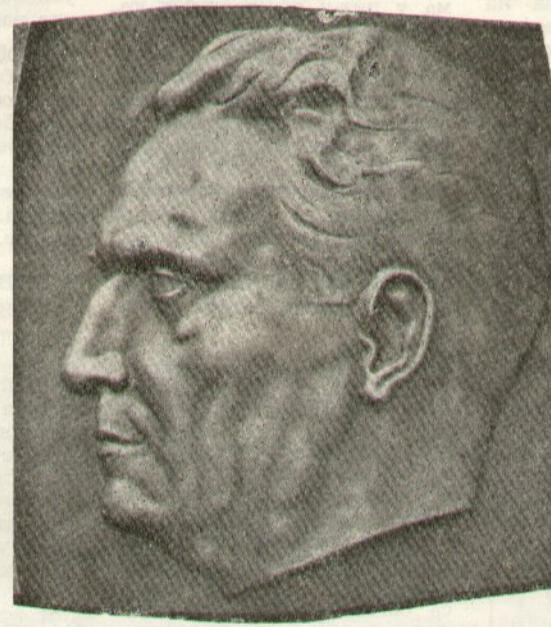
ПЕТ ГОДИНА МИНУ ОД ПЕТЕ ОФАНЗИВЕ. Пет кратких година. А колико смо кроћили напријед? Тешко је измјерити и рећи. Обнова и изградња. Урађено више по цијелом међуратном вријеме. Најдаље кроћио човјек — своје тле, понос, свјест. Велика, можда и највећа тековина. То и слобода... Та и сад, рекао бих, овом одјајом надирају Сутјеска — јун је њен мјесец. Устају моји пали ратници, као из легенде. Зелено се њише Зеленгора. Крачу к мени рањени и изнемогли, тифусари, унезвијерени, дјеца, курири, блиједих усана. Неугасиве очи. Звекет оружја и костију. Зборе или пјевају или преклију: не дај, друже Тито, команданте, не дај да умру наше очи, ноћас, не дај да згасну зјенице, друже Тито, не пусти да каљава чизма прегази наше кости... јер Сутјеска из увире у наша грађа, друже Тито, не увире, но се оптиње с брдо на брдо, ријека-помажница, а бистра, а бистра, друже Тито, и уз њу нема обручка за нас, нема ланца ни челика ни наци-шљемова, друже Тито, команданте... Никако да изрекнем команду: вољно почivate у миру — нема починка ни костима, нема... Ипак, погледај — као ужарене ријеке теку булавари београдски. На трговима и скверовима мирују гробови совјетских бораца, палих на улицама овог града — уз наше, сабраћу по оружју, да, уз наше...

НЕГДJE МИNUЛОГ ЉЕТА, да, тако. При планини. Изнесоше пред мене хљеб и со и потом дрвени посуду с младим скорупом. И старина, плачаница, подиже капу са сиједе главе: Друже Тито, у нас је ријеч — ни дрво без грane, ни човјек без мане; а опет, чим тебе споменем, ћитим на ноге као момак; мишљах да си светац, а ти нам род рођени; видиш ли ову капу, ово црно коколо зовемо деравија — то су наше мuke и погибије, а овај црвени круг са оцилима што гледа увис — то је наше надање и срећа, тако ја тумачим... Па, честита стариња, и ја сад кажем: ни дрво без грane, ни човјек... ни ми без грешака. Хоће ти се да корачаш — а не испитано, неосвојено. Нијесмо без мака, кажем али ни црни ћаволи нијесмо, ни отпадници, ни фашисти, ни подмукли издајници... Даље од мене, све те гадње, труле ријечи. Добра моја земља, још не осјећамо ударац... почивају младе бригаде које подижеју Нову Горицу и оче на пјешачним ливадама за Нови Београд — хоћу да их посјетим, морам, макар на часак... и ноћас се смјењују градитељи пруге од Никшића к Титограду — још девет километара пред њима... млади пра-сијеџају спачванску шуму за Аутопут; изуједаше их комарци — нешто се ту мора предузети... жњетвари на пољима Војводине, рудари у борби за петојетку, зидају се задржни домови, ломе се својинска осјећања на праговима сељачких радних задруга, па народни зајам, па... чини ми се, фабрика „Напријед“, из Загреба, позва на такмичење сву тешку индустрију, пред наш коп грес — биће и ту повуци потегни... На ногама су ноћне смјене. Потоци растопљена метала јуре кроз мрак. Жаре се пећи, лете варнице с полуга и шина, из очију... Борба за план или нешто више — биће то одговор на кљевете, отпор, про-бој из окружења! Точкови — замајци, дах земље.

ПРВИ МАЈ — МЕЂУНАРОДНИ ПРАЗНИК РАДА и
ДВАДЕСЕТ ПЕТИ МАЈ — ДАН МЛАДОСТИ

од свег срца честитамо свим нашим радним људима

Културни центар и
Редакција „Приморских новина“

Уздах — братство, издах — јединство. Што дубље удахни, земљо, до коријена, до најдубљег по пора... братство-јединство... удахни до уврх гора... А границе међу републикама? То су — рекох у једном говору — бијеле црте на мраморном стубу. Ми и јесмо као мрамор. И ноћас дођајем: чврсти и чисти као мрамор!

НИ ДОСАД НИЈЕСМО ЧЕКАЛИ да нам слободу донесу други на гусјеницама и куполама тенкова. То зна свијет. То се не може избрисati с коре земаљске. И гласна и јасна била је наша ријеч: туђе нећемо, своје не дамо. Управо тако. И сад кажемо: своју слободу, своје достојанство и чисти пут не дамо ни за шта на свијету. Ни мрља да падне на нашу борбу... У револуцији стватах, доживљех дубоко — наш човјек, наш борац бескрајно жуди за миром, жиље му пуне питоме крви, прочишћене ратним стотијема. И можда стога онако жестоко војевасмо, жељни мира и слободе, мрзчи рат као кугу и нападаче као златворе... И на нашем грбу сад нема орла — ни мачева ни лавова ни ратних застава ни цијеви. Но букиње, класје и звијезда уврх свега.

АЛИ НОЋАС, НОЋАС — ВРИЈЕМЕ ОД ЖИЦА, ура тријовита, дах и задах логора, предворје пакла. Да, да. Ни простором ни данима нијесу далеко Јајинци и Баници, ни Јасеновати, ни разни Бухенвали, ни... Што да се сјежам? Чему? Робовања и поробљавања било је отјако је свијета. Робовање се идолима и боговима и душама предака, продавало се робље на трговима и галијама, трунуло се међу зидинама инквизиције, робовало се злату и војној моћи и лажним заносима националним и култовима и вјерским обманама и новим идолима и догмама и оковима за људски стас и мисао са радлу руку... И морамо рећи — не! Дјелом и животом — не! За ноћас и за јутра и за вијек вјечни — не и не и не! Корак кроз вријеме и испред времена! Нек нас у прса бије противна олуја, нека примамо ударце за себе и за друге! Крчиши шикару, разбијају градоносне облаке — а све с нашеј сиротњог прага, с посне трпезе, ми, још рашниви и ратоморни, ми с падина Триглава, Велебите, Динаре, Златибора, Козаре, Ловћена и Шаре, ми... Куд забродих! Да предахнем, да поћутим, сам са собом. Чело о прозорско окно. Прогладно. Тако ми прија...

СЈЕЂАЊЕ ПРЕЛИСТАВА ДАВНИНУ — ми-нули смо многе Сциле и Харидбе. И сад тутњи било историје — окончава се пољедњи чик јадовите драме на овом тлу... патње, најезда, глади, поколи... отпор народу, пјесма се дими на згариштима... Ове ноћи исписујемо наслов и пролог за драму која почиње — ступамо на сцену сви живи и мртви, ступамо животом и споменом и чашћу... А средина вијека. Сто година од 1848. и ево — опет Европа полаже испит из револуције...

А истине? Истине... прочитах прије неки дан: у старом здању, код Новог Пазара, скидали фреске, у малтеру нашли зријо пшенично... стручињаца га пасадили и — никла влат из тог зрија, никла послије седам стотина година! Проходили ратови, тонули у мрак моћници, а одржало се здраво зријо! Истине, видиш — зријо истине!

ШТАФЕТА МЛАДОСТИ

Штафета младости, симбол братства и јединства и оданости великом Титовом дјелу, стигла је у нашу општину 10. априла. У петровцу, јој је пред зградом Основне школе „Мирко Срзентић“ приређен свечани дочек. Поздравни телеграм прочитала је Марина Јокановић. Ношена рукама десетина младића и дјевојака, гионари и припадници ЈНА, преко Светог Стевана и Бечића, штафета је предврече стигла пред хотел „Авалу“, где се био окупио велики број грађана, пионара и омладиње. Штафету је донијела Јасна Вукићевић, а на свечаности је говорио Предраг Дејановић, предсједник ОКССО Будва. Поздравни телеграм прочитала је Нада Маровић.

Штафета је ове године ноћила у Будви, у хотелу „Могрен“, где је приређен богат и разноврstan програм. Проглашени су најбољи на Општинском сусрету рецитатора.

В.М.С.

ПРИЈЕ РАТА РЕКОХ: признајем само суд своје Партије. Сад заједно с Партијом кажем: нјема суда над нама — Партија је одговорна само пред својом радничком класом и народом! Партија је као сунце чиста. И бранићемо истину — једни танки зрак свјетла који пада на наше очи! Полако, Јосипе Броз! Чему тај пркос? Није пркос Није празно осјећање поноса. Питам се: куд ће кренути наш вијек, наше вријеме? Управо тако. А нијесмо наивни. Научили смо дosta од времена. И још ћemo умети. Али, и вријеме ће примити понешто од нас. Јер не тојемо у своја изворишта.

ЕВО, БУДИ СЕ, С ТАМНОГ ПОЧИНКА устаје Лола Рибар. Тршава глава, вјечно млада. Осмијел присај. Мотре ме Лолине очи испод сјенке авиона крила. Пуне ведрине и уздања, као увијек. И не питати — како ћемо сад, друже Тито. Придржију се питомо, с вјером као из праискона... Назире се Иванов лик; тврдо горштакко чело. Израња из Дунава, и у осврт слободе. Не сумња, не осврће се — на коју ћемо страну, Стари. Унапријед зна... Па бих да чујем и тебе, Маслеши, и тебе Горане, и тебе, Кершовани, и тебе, Рачине, и тебе... језа ме од већих имена — много ли изгубисмо... А ви у један глас: револуција се препознаје и у овом кораку, садашњем... И питам вас, пролетери моји, — како рекосмо, како кренујмо, хоћемо ли и сјутра... Још јечи наш одговор, друже Тито!... Питам вас, мајке у црнини — одзвивам ли се пјесми ваших кћери и синова... Црна марама није наш одговор, друже Тито. Срца нијесу у црнини. Ријеч наша није поцрњела... И питам вас на штакама и вас безруке и вас с гелерима у очним дупљама и вас комунисте прекаљене и тексталасе... Друже Тито, ми ти се кунемо да са твога... Знам шта хоћете рећи. Нерођена пјесма већ ми у слуху, јер друге није... И питам раднике и ратаре, све људе ове земље, младо и стари, питам ову земљу и све љене буње и крававе кљање под звијездама — закорачисмо ли сад у срж времена...

И САД, РУКО, МИРНО И ОДЛУЧНО, спушти се на ове листове, као на пољану за нову драму. Пиши и клеши одговор — све по тачкама, по живој истини... прво, друго, треће... Партија је као сунце чиста, пиши — све за слободу, а слободу ни за шта. Тако пиши, Јосипе Броз. Тако већ никако.

СКУПШТИНСКА

МЈЕРЕ И АКТИВНОСТИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ

Скупштина општине, на сједници од 2. априла, доњела је план за 1985. годину, којим се утврђују основни правци, циљеви и задаци, оквири развоја, као и мјере и активности за остваривање прве фазе Дугорочног програма економске стабилизације.

УГОСТИТЕЉСКО- ТУРИСТИЧКА ПРИВРЕДА

До краја ове године туристички промет треба да расте по стопи од 11% захваљујући већем коришћењу републичких и благовременом активирању нових капацитета, башој организацији рада и побољшању квалитета услуга. Тиме ће се створити услови да угостиљско-туристичка привреда оствари у хотелима 1.102.000, у камповима 389.000, у домаћој радиности 510.000 и у одмаралиштима 936.000 ноћења.

Стопроцентно коришћење капацитета треба да буде 142 дана, то јест туристичка сезона треба да траје 12 дана дуже него претходне године.

Да би се у камповима остварило 12% ноћења више него претходне године, предузете су мјере за побољшање услова камповања, углавном спремање хигијенско-санитарних и инфраструктурних инсталација.

БУЏЕТ ОПШТИНЕ — 282.771.500 ДИНАРА

Скупштина општине усвојила је Буџет за ову годину у износу 282.771.500 динара. Од пореза илјичних доходака предвиђа се 82.616.655, од пореза на промет производа и услуга, непокретности и права 153.400.000, на приход од имовине и имовинских права 28.100.000 и од такси 3.400.000 динара.

У расходима највише учествују средства за рад органа управе — 205.300.000 динара: Најве-

У области економских односа са иностраним организације удруженог рада из области туризма повећаје приходе од услуга са конвертibilnog подручја за 16%. Да би се планирани раст остварио, неопходно је предузети низ пропагандних активности и побољшати квалитет туристичке понуде.

У области трговине активност ће бити усмјерена најачање прометне функције и континуирано снабдевање привреде и становништва новим пљоопривредно-прахрамбеним и осталим производима широке потрошње, што је врло важан задатак, с обзиром на чињеницу да је наша Општина изразито зависна потрошачко подручје. Наш главни снабдјевач, ООУР „Јадрам”, треба да по већем укупном приходу за 20%, чиме ће поправити изгубље не позиције на нашем тржишту и створити услове за остваривање позитивног финансијског резултата.

Предузеће се мјере за проширење телефонских капацитета — до почетка главне

сезоне треба да се заврше радови на проширењу улазних телефонских линија и реконструкцији централе у Будви.

Треба наставити започете активности у комуналној и стамбеној изградњи, управљању и одржавању стамбено-економског фонда, а однос између СИЗ-ова и ООУР-а који обављају ову дјелатност регулисаје се на доходовним основама — унапређивати функционисање СИЗ-ова комуналне и стамбене дјелатности и развијати њихову сарадњу с мјесним заједницама у циљу ефикаснијег коришћења друштвених средстава и капацитета. Наставиће се рад на рјешавању основних проблема снабдевања водом, постепеном увођењу економских стварања, уз субвенционисање стварања домаћинства са најнижим примањима... Треба утврдити реалне некнаде за давање и коришћење праћеничког земљишта, цијене комуналних услуга, такса и пореза.

РАЗВОЈ ДРУШТВЕНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ

Усклађивање друштвених дјелатности с потребама удруженог рада и реалним могућностима одвијаје се уз бржи развој самоуправних друштвено-економских односа и доходовно повезивање са осталим дјеловима удруженог рада.

У високообразованој дјелатности интензивираје се активности на спровођењу реформе и превазилажењу испољених слабости, нарочито заостајања у међусобним и повезивању с осталим дјеловима удруженог рада. Предузеће се мјере за веће уклучивање културних дјелатности у обогаћивању туристичке понуде — туристичке организације разрадиће с оранизацијама из области културе концепцију дугорочног развоја културних дјелатности. Интензивираје се обнова и ревитализација култур

но-историјских споменика, у првом реду на реализацији програма обнове Старог града.

Обезбиједиће се рационализација здравствена заштита и наставити са превентивним радом у области социјалне заштите и пружањем веће помоћи лицима која су материјално необезбиједена, стварајући услова за већу обухватност разним облицима социјалне заштите старијих, изнемоглих и инвалида.

Унапређивање се друштвена брига о дјеци ствараје се услова за њихово предшколско васпитање.

У области друштвених заштите бораца, војних инвалида, породица палих и умрлих бораца наставиће се с обезбеђивањем њихових права у складу с друштвено-економским развојем и материјалним могућностима општине.

ИНВЕСТИЦИЈЕ И ИНВЕСТИЦИОНА ПОЛИТИКА

С обзиром да су велики захтјеви на санацији, обнови и проширењу угостиљско-туристичких и осталих привредних објеката у основи завршени, то ће инвестиција активност бити првенствено усмјерена на изградњу мањих капацитета ванвансонске потрошње у циљу комерцијалног превоза и превоза у аутобуску и моторну превозну инсталацију у ауто кампу Јас.

Фонд за обнову и изградњу, власници објекта и затима ресоранаје радне организације.

„Монтенепроекспрес“ треба да изгради нову аутобуску станицу у Будви и да заврши аутобазу на Јазу. Ова ООУР ће куповином и адаптацијом бродова допунити своју понуду излета.

ИЗБОР И ИМЕНОВАЊА

За предсједника Општинског суда за прекршаје изабран је Зоран Шпанић, досадашњи Општински судија за прекршаје. За судију Општинског суда за прекршаје изабрана је Ковиљка Ђачић, досадашњи Општински судија за прекршаје. За судију Општинског суда у Котору изабрана је Јильана Вељић, досадашњи судија Општинског суда у Котору.

До почетка сезоне завршиће се раније започети објекти, ванвансонске потрошње у старој „Авали“.

ООУР „Свети Стефан“ ће уредити застеле мале плаže у Миљочеру, а ООУР „Могрен“ треба да изврши санацију и реконструкцију вододувних и канализационих инсталација у ауто кампу Јас.

Изградиће се ватрогасни дом са склоништем у Будви.

Авто-мото друштво ће подићи објекат на новој локацији, чиме ће створити услове за квалитетније пружање услуга.

Јадрански сајам ће завршити изградњу базара мале привреде.

Створиће се услови за изградњу занатске зоне под Дубрицом.

Започеће санација спомен-дома на Чојковој главници и Маинама.

ПЕКО ЛИЈЕШЕВИЋ

БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ И РЕВОЛУЦИОНАРНИ ПОКРЕТ

V

ШТРАЈК НА ГРАДИЛИШТУ
„АВАЛА“

ОПШТА КОНСОЛИДАЦИЈА СТАЊА У ПАРТИЈИ, нарочито послије доласка друга Тита на њено чеље, довела је и овде до обнављања и реорганизације ранијих и формирања нових организација КПЈ, до оснивања првих организација СКОЈ-а и уопште, до интел-

зивирања партијско-политичког рада. У овом периоду први пут дјелују организације КПЈ и СКОЈ-а у све три општине, иако не свуда једнако успјешно. Партијске организације чврше су повезане с одговарајућим партијским руководствима — мјесним комитетима у Котору и Бару. Из године у годину оне се омасовљавају и јачају пријемом нових чланова и кроз акције против владајућег режима. Комунисти стичу све већи углед и утицај у народу, посебно међу омладином. Партијске организације добијају већу и непосредну подршку живе и раде у другим крајевима земље, посебно у Београду. Нарочито резултате постижу комунисти у обје паштровске општине — Петровцу и Светом Стефану, мада од руководства и појединачних истакнутих комуниста где њихова активност постаје све шире, живља, разловрснија и боље организована. Партијске организације покрећу и воде многе акције. Захваљујући правилној, истрајној и досљедној борби, комунисти стичу повјерење и широку подршку у народу.

ЗНАЧАЈНИЈЕ АКЦИЈЕ КОМУНИСТА

Партијске организације, чији је рад прекинут провалом 1936. године, обнављају се већ у току 1937. и наред-

них годиза преко делегата партије — по једног у све три општине (Петровац — Нико Вуковић, Свети Стефан — Марко Кулача, Будва — Иво Миковић).

У Будви је, у мају 1937. године, формирана прва партијска ћелија у овој општини, везана за МК Котор. Њен организатор и секретар био је Иво Миковић, кројачки радник. Ћелија је до рата бројала три до пет чланова, за последњих у кројачкој радњи „Напредак“ Ива Миковића. Користећи, најчешће, легалне облике рада, комунисти су утицали на спортички клуб „Могрен“, градску музику и, посебно, радили у синдикалној подружници. У „Напредаку“ је 1940. године формирана прва организација СКОЈ-а која је у пролеће имала три члана. Комунисти су организовали и извели неколико успешних акција. Заједно са синдикалном подружницом организован је штрајк радника на градилишту хотела „Аvala“, а сваке године првомајске прославе. На њемачком броду у луци

спаљена је фашистичка застава. Успјешно је спријечен покушај групе лотићеваца да у Будви прошире своју утицај. На изборима 1938. године побиједио је кандидат који су подржавали комунисти, који су активно учествовали и у организовању демонстрација против приступања Југославије Тројном пакту.

У будванским селима, међутим до априлског рата 1941. године, није било чланова Партије и СКОЈ-а, иако је за то било услова.

ПРВЕ ПАРТИЈСКЕ ЋЕЛИЈЕ

У Петровцу је 1938. године организована партијска ћелија, уз помоћ Мјесног комитета КПЈ Бар. У овој партијској организацији били су, до рата, сви чланови Партије у општини и она је имала три одјељења. Њен секретар био је Нико Вуковић. Уочи устанка имала је 15 чланова. У петровачкој општини, која је већ имала добру традицију партијског рада и досада људи привржени Партији, уочи рата, такође, није било села где се није осје-

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимира Станчић, Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијро-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО Зада, графичке производе и услуге „Андреја Палташић“ — Котор — Претплата: годишња 350 дин.; за иностранство 10 долара. — Рукописи се не враћају

25. април 1985.

ХРОНИКА

ЗАДАТАКА ДРУШТВЕНО - ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

РАЗМАТРАНИ
ИЗВЈЕШТАЈИ О
РАДУ

Скупштина општине је разматрала и усвојила извјештај о раду за 1984. годину Извршног одбора, Општинског суда, Општинског јавног тужилаштва, Одјељења за унутрашње послове, Одјељења за инспекцијске послове, Управе друштвених прихода, Одјељења за народну одбрану, Одјељења за привреду и финансије, Одјељења за урбанизам, комунално-стамбене послове и катастар и Одјељења за општу управу и друштве не службе.

У делегатској бази, Извршном одбору и у расправи на сједници Скупштине не општине дате су одређене примједбе, сугестије и смјернице за даљи рад органа управе и правосуђа.

УСВОЛЕНИ ДЕТАЉНИ
УРБАНИСТИЧКИ ПЛА-
НОВИ ПОД ГОЛУБО-
ВИНОМ...

Скупштина општине донела је детаљни урбанистички план под Голубовином, како би се створиле локације за изградњу породичних стамбених зграда. Предвиђено је да се на простору од око три хектара смјести сто тину стамбених зграда са по 100 m² корисне стамбене површине.

У поступку усвајања пла-на дате су примједбе друштвеног савјета за урбанизам и делегација ООУР „Новоградња“ и Радне заједнице заједничких служби КСРО „Јужни Јадран“.

У расправи су учествовали: Војо И. Медијовић, Љубо Рајеновић, Војо С. Медијовић, Станко Гиговић, Раде Гргетовић, Нико Лидјешевић,

Мара Фатић, Вера Поповић, Владимир Тичић, Вера Радетић, Владо Кажанегра, Јасо Јерковић и Душан Љијешевић, предсједник Скупштине општине.

...И СЕРВИСНЕ ЗОНЕ
ПОД ДУБОВИЦОМ

Скупштина општине донела је детаљни урбанистички план сервисне зоне под Дубовицом, где је на простору од 1,5 хектара створено место за изградњу објекта ради обављања занатских дјелатности личним радом у својини грађана.

ЈАВНИ РЕД И МИР

У складу са одредбама новог Закона о прекршајима, Скупштина општине донела је Одлуку о јавном реду и миру, којом се, између осталих, посматравају новчане казне и овлашћују радници милиције и комуналних инспектори да могу наплаћивати новчане казне на лицу места за одређене прекршаје у износу од 1.000 динара.

ти новчане казне на лицу места за одређене прекршаје у износу од 1.000 динара.

ФИЛМ „НИЈЕ ЛАКО С
МУШКАРЦИМА“ ОСЛО-
БОЂЕН ОПШТИНСКИХ
ПОРЕЗА

Ослобођени су плаћања општинских пореза учесници у реализацији филмског пројекта „Није лако с мушкарцима“ РО „Авала профилм“ — Београд.

ТУРИСТИЧКА
ДЈЕЛАТНОСТ

Усклађена је Одлука о уговоритељској и туристичкој дјелатности грађана са Законом о измјенама и допунама Закона о самосталном личном раду представима рада у својини грађана у погледу идентификације субјекта који пружају услуге.

Дефинисан је појам апартмана и услова за њихову категоризацију. Помоћни лежај може се користити само у апартманима и собама I-a категорије. Прописане су и строжије новчане казне од 1.000 до 30.000 динара.

У просторијама поткровља може се обављати туристичка дјелатност ако испуњавају услове прописане Одлуком о условима и техничким нормативима за пројектовање стамбених зграда и станови.

УСТУПЉЕНА СТАМБЕНА
ЗГРАДА ОДЈЕЉЕЊУ
УНУТРАШЊИХ
ПОСЛОВА

Уступљена је на трајно којије Општинском одјељењу за унутрашње послове стамбена зграда у насељу Подкошљун, површине 118,65 m², и гаража, површине 29,44

m² у катастру означена као честица зграде 165, која је одузета од бившег власника Петра Павличевића у корист Општине Будва.

ПРЕСТАЈЕ СА
РАДОМ ЗАЈЕДНИЦА
ЗА ЦИЈЕНЕ

Скупштина општине донела је Одлуку о друштвеној контроли цијена, којом је усклађила ову обlast с рјешењима из савезног и републичких прописа. Извршни одбор Скупштине општине може прописати мјере непосредне контроле цијена за производњу и услуге од интереса за општину и даје сагласност на цијене воде и услуга канализације, одржавање градске чистоће, станарине, превоз путника у градском и приградском саобраћају.

Стручне, аналитичке, управне и друге послове у области друштвени контроле цијена у оквиру права и дужности Општине врши Општинско одјељење за привреду и финансије.

Ступајем на снагу ове одлуке престаје с радом Међупропштинска заједница за послове цијена.

ТЕХНИЧКИ НОРМАТИ-
ВИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ
СТАМБЕНИХ ЗГРАДА И
СТАНОВА

Скупштина општине донела је Одлуку о условима и техничким нормативима за пројектовање стамбених зграда и станови, којом се обавезује општински орган управе да може издати одобрење за грађење стамбене зграде само ако је она пројектована сагласно условима и техничким нормативима.

која утицај Партије и где није било чланова Партије или СКОЈ-а. Почев од 1937. године не и до рата у више села формирани су активи СКОЈ-а. Број напредних омладинаца био је велики.

Комунисти Петровца покретали су и организовали многе акције, користећи све могућности за популаризацију Партије, ширење и учвршћивање њеног утицаја. У више наврата организују се демонстрације против политичке владајуће режима и за бољи економски и друштвени положај сеоског становништва. Нарочито су биле масовне демонстрације против рата, 1939. године. У Петровцу је, уочи прославе октобарске револуције, истакнута црвена застава коју су жандарми успјели да скину тек сутрадан. Дјелују и преко организација „Сељачко братство“ и, касније, „Сељачка самопомоћ“.

У општини Свети Стефан партијска дјелатност почине да се обнавља у другој половини 1937. године и именована њем делегата Партије. Партијска ћелија, међутим, биће формирана двије године касније, октобра 1939. и имала

је четири члана. Скојевске организације почину да се формирају у првој половини 1939. У току 1940. и до априлског рата био је примљен у Партију већи број чланова. Постојало су три партијске ћелије са својим бироима. Партијска ћелија и активи СКОЈ-а постоје у селима Кујаче, Тудоровићи и Челобрдо — Пржно. До априлског рата било је 16 чланова Партије и око 30 чланова СКОЈ-а.

УСПЛЕХ КОМУНИСТА НА ИЗВОРИМА 1938. ГОДИНЕ

Дјелатност комуниста била је разноврсна. Спроведећи директиву Партије, комунисти и људи блиски Партији основали су 1938. организацију „Сељачко братство“, са циљем да се преко ње ради на просвјећивању села и пољашању материјалног стања сељака, а, истовремено, и на ширењу утицаја Партије. У организацију је одмах ступило 50, а ускоро је тај број повећан на 90 чланова. Постоји забрана „Сељачког братства“, ову акцију је наставила задружна организација „Сељачка самопомоћ“, која

је основана почетком 1939. и у њу се учланило око 290 сељака из Паштровића, Брајића и Маина. Ове организације, нарочито „Сељачка самопомоћ“, допринијеле су ширењу утицаја Партије у мноним селима.

Велики успјех комунисти су постигли на општинским изборима 1938. године. Упркос свим мјерама и махинацијама ондашње среске власти и присталица режима у мјесту, под притиском бирачача изабрана је управа састављена од симпатизера Партије и преко ње је спровођена партијска лизија. Подружница Удруженih радничких синдиката формирана је у Милочеву 1938. године и радила је под утицајем Партије.

У Петровцу и Светом Стефану у овом периоду рађено је и на формирању организације Народног фронта и одбора Радничко-сељачке странке. За политички рад у народу успјешно су коришћене више година читаонице, у чијим управама су били комунисти, симпатизери Партије и демократски оријентисани људи.

Позвата у Свети Стефан, ради уписа у омладинску организацију ЈРЗ, предвођена скојевцима, приређује демонстрације.

КРАТКОТРАЈНИ
АПРИЛСКИ РАТ

Фашистичка Њемачка и Италија, помогнуте од Мађарске и Бугарске, напале су Југославију 6. априла 1941. Послије десетак дана априлски рат завршио је сломом Краљевине Југославије, што је била посљедица капитулације државних и војних врхова. Једина организована снага, која је покушавала да спријечи развој и продужи отпор агресору, била је КПЈ. Краљ и Влада су побегли из земље.

Акт о безусловној капитулацији потписан је 17. априла. Југославија је окупирана и подијељена између два рата припадала грабљају општини, припадала су Которској провинцији коју је анектирала Италија.

У погледу партијског организовања и повезивања није се ништа измијенило. Партијска организација Петровца и даље је била повезана са МК КПЈ Бар, а партијске организације Будве и Светог Стевана за МК КПЈ Котор. Највећи број комуниста био је у току априлског рата у војсци и послије капитулације сви су се без изузетка враћали са оружјем и другом опремом.

У наредном броју: „Прве ћелије КПЈ у Маинама и Брајићима“

У туристичком насељу на Словенској плажи стигли први гости

НА ПОМОЛУ БЕРИЋЕТНА ЖЕТВА

ПРОШЛОГODИШЊИ ТУРИСТИЧКИ ХИТ на Црногорском приморју, „Словенска плажа“ овогодишњу туристичку сезону је дочекала спремно. Свих 290 стално за посезијах — у сезони ће радити и 330 сезонаца — учени су све да остваре још једну берићетну туристичку жетву. Виле и апартмани са 2.420 кревета „умивени“ су још у марта, а туристичке агенције бију битку да у насељу за наредне мјесеце дођију још који кревет

Први туристи су стигли још 28. марта и тренутно се овде одмарале неколико стотина туриста из СР Њемачке и Енглеске, а одмор ће у наредним мјесецима проводити и гости из Француске, Италије и из земаља са Скандинавског полуострова. На жалост, за домаће госте је остављено мало мјеста.

Иначе, пословна 1984. година у овој „фабрици девиза“ била је успјешна. Иако су капацитети почели да се користе са закашњењем, остварено је 280 хиљада ноћења и укупан приход од 450 милиона динара. Доходак је био 260, чист доходак 177, а остатак чистог дохотка 38 милиона динара. Туристи са конвертабилног подручја остварили су 83 одсто ноћења, а најбројнији су били гости из СР Њемачке, Енглеске и из скандинавских земаља. Сличан „ред вожње“ посетилаца биће и ове године.

Укупан приход у овој години планира се на око милијарду динара или дупло више у односу на прошлу годину. Оствариће се седамнаест одсто ноћења више.

Од ове године почињу да нам пристижу кредитне обавезе, па планове о укупном приходу и броју посетија лаца морамо и премашити. То је једина гаранција да се убудуће у раду и пословању одржимо управно, каже руководилац Привредно-рачунског сектора Раде Ратковић.

Посебна пажња и даље ће се посветити обогаћивању туристичке понуде. Јер, прошла година је показала да моћућности на том плану нису ни изблиза искоришћене. Истински, ванпансионаска потрошња је у укупном приходу у-

чествовала са 37 одсто, али „златних“ резерви има још. Оне се крију и у угоститељским, трговинским и посебно у објектима намирењеним за забаву, разоноду и спорт.

Новину за овогодишњу сезону представља ресторан са 220 сједишта који је изграђен између већ постојећих садржаја. Користиће се за пружање пансионских услуга, а у каснијим, вечерњим,

сатима служиће као ноћни локал.

Истиче се да продају капацитета овог насеља, поред „Монтенегроекспреса“, врше и агенције Компас, Путник и Глобтур. Према туристичком тржишту, наглашавају, потпуно су се отворили, па је то једна од гаранција да ће насеље добро радити све до средине новембра.

Д. Н.

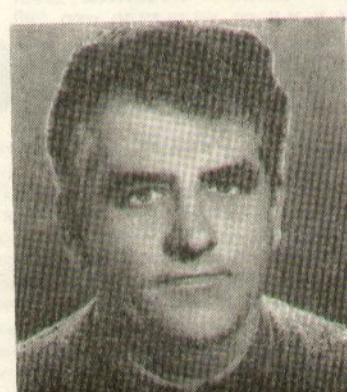

ЛИКОВИ РАДНИКА

ЗА ЊЕГА КАЖУ баш како стоји у нашем наслову. Омиљен је међу колегама због тога што је дружелюбив и изузетно вриједан на послу. Када треба да одлучи који ће урадити од више по нуђених послова, бира онај најчешћи.

Ријеч је о Стеву Д. Капичићу (57), замјеници грађевинске струке, који је запослен у ООУР „Хотели Бечићка плажа“. Нашли смо га како с неколико другова ради на бетонирању велике стазе које се пружа уз плажу, испод бечићких хотела. Задбуђен се нашој посјети и одмах рекао: „Могли сте наћи још стотину оваквих или бољих“. А онда се за тренутак извршио радничича с којима је дотле шаловао стазу и пријужио нам се.

Стево је у Будви од 1974. године, а у бечићки хотелски комплекс дошао је послије земљотреса. Прије тога радио је у „Словенској плажи“ на пословима одржавања у техничкој служби. Зидар је, тесар, керамичар — све што затреба у грађевинарству. За чват је испекао у Цетињу, где је у више колективу радио

Стево Д. Капичић

све до 1973. године. Саградио је кућу уз магистрални пут који од Будве одваја ка Цетињу у којој живи са супругом. Два сина и кћер су ван Будве засновали породица гњијезда, али често нападају. Са унуцима Стевовим који га посебно обрадују.

— Немам што много причати о свом раду, истиче Стево. — Радим колико могу и трудим се да то буде као код своје куће. Посао волим и

ЗАПИСАНО У БЕЧИЋИМА

ЗНОЈЕМ УМИВАЛИ ХОТЕЛЕ

У ХОТЕЛСКОМ КОМПЛЕКСУ у Бечићима, једној од најљепших оаза за одмор туриста на нашем Јадру, овог прољећа је изузетно живо. Као да је туристичка сезона у пуном јеку. Истина, страних гостију овде имају од краја марта, али „гуџву“ су ипак, направили до мајини, запослени у ООУР „Хотели Бечићка плажа“, која је годинама међу најбољима у великој породици „Монтенегротуриста“. Њих око 360, током фебруара, марта и априла били су веома мобилини. Просто су се разлетјели око хотела — уређују ентеријер и спољни простор око објекта. Слика, заиста, необична: кувари фарбају столарију по собама, конобари четком и разнобојном фарбом дају нови сјај металним оградама, рецепционери и шефови објекта изливаву бетонске стазе у комплексу. Ту су и други: административно и производно особље како се обично радници дијеле у угоститељству.

— Наши хотели — „Медитеран“, „Монтенегро“, „Меркур“, „Бељви“ и „Спленид“, добили су ново руко — са општава нам ТРИПКО МАТОВИЋ, директор ООУР „Хотели Бечићка плажа“ који и сам више времена проводи око објекта, него у канцеларији. — Уређујемо себе, холове, рецепције, барове и друге пунктове унутар објекта, али и простор око хотела, све до плаже. Договорили смо се да у вријеме када нема гостију засучемо рукаве. Прио нули смо на посао, својски, и он је већ при крају. „Умијавање“ улази у финиши. Рачуница коју овде изводимо каже да смо на тај начин уши гедјели преко десет милиона динара.

Мада посао нису извели квалификованы молери, фарбари, бетонири и столари, мане му се не могу наћи. Не што мајстора запослени у овој ООУР веома добро су припремили терен и „било особље“ је показало и своје друге квалитете о којима се до сада није много знало. Собе и терасе хотела одишу

УНИВЕРЗАЛНИ МАЈСТОР

не могу да нешто не зидам, дограђујем, преграђујем. За мене је оно чиме се бавим велико задовољство. Разболим се кад кажу: одмори дају, нема посла. Има га, ја га увијек пронађем.

Стево је од како ради — а то је негдје преко 27 година — био свега 15 дана на боло ваљу. Тада му ишијас није дозволио да се креће. Задовољан је третманом у колективу: члан је Радничког сајета, а често се нађе у разним комисијама. Зарађује мје сечно 35.000 динара и каже да је сасвим задовољан.

— Тако дај одем до Цетиња и „Обода“, где радници у тешким условима раде и по десет сати, а зарадују 15.000 динара, видим колико смо ми добро плаћени. Али, ето, и трудом настојимо да то оправдамо. Недавно су сви из наше ООУР били с нама мајстори и ангажовани на уређењу ових објеката. Уштедјели смо доста, али да смо почели још прије — током јануара рецимо — ефекти би били још већи.

С. Г.

свежином и новом бојом, комплекс је богатији за два лијела урађена и функционална тематска терена (овај спорт постаје све више популаран и код туриста), неколико бетонских столова за стони тенис, боћарски игралиште, које је „никло“ уз саму плажу, велику бетонску стазу за вјежбање стортиса, туриска, рекреатива, за шетњу свих који воде пјешачење у природи. Поправљене су и трибине лијепом бетонском игралишту на којем се играју кошарка и мали фудбал.

— Без имало претјеријања могу рећи: радили смо као у својим домовима, каже нам Боро Радаковић, интерни кон тролор у овој ООУР. — Ником није било тешко да носи вреће цимента, прави малтер и бетон, да скida стару фарбу и поставља нову.

У хотелском комплексу у Бечићима за ову сезону, од које се, иначе, много очекује, нису припремали само објекти и простор око њих, већ и људе. Сваког дана послије напорних молерских и зидарских послова, угоститељски радници скидају радна одјеља и сиједају у клупе. Професори Средњошколског центра у Будви улажу доста напора како би запослени у пет овдашњих хотела што боље савладали енглески и њемачки језик који се највише чује уз обалу током жарких летњих мјесеци.

— Досљедни смо у спровођењу става да ниво услуга мора бити подигнут — објашњава нам Трипко Матовић. — То је био и разлог да организујемо школу страних језика. Поред тога, неки наши радници налазе са овог прољећа у Београду. У ресторацијама, кухињама, на рецепцијама тamoшњим хотелима „Интерконтинентал“, „Метро пол“, „Касина“ и других уса вршавају свој занат. То шкољавање договорили смо на бази размјене: ништа не плаћамо овим хотелима, већ ћemo њихове раднике примити код нас у току туристичке сезоне.

Обећање дато још прије почетка сезоне да ће гост летећи у Бечићима бити боље до чекај и испраћен него прошлих година, кажу неће из невјерити. Гост ће мочи да добије сва она јела и питају која стоје у јеловницама и винским картама (до сада то баш није био случај), обогаћена ванпансионаска понуда. Сада у Бечићима, поред хотела, има подоста атрактивних ресторана, кафића и бара у којима се овогодишњи туристички центар је понуда, такође, разноврсна, а они који проводе вријеме на плажи имају све рекреативне потребне за рекреацију.

— Све што радимо има један циљ — да гост буде задовољан и да наша каса на крају сезоне буде што пунја, истиче Матовић. — А плаћамо за ово љето су доста амбициозни: треба да прошлогодишње резултате, који су били веома добри, увећамо. Очекујемо, примјера ради, да ће инострани и домаћи гости у нашим објектима, остварију око 20.000 ноћења више него у прошлјој години. Иначе, нема бојазни за добро пунјење наших објеката: интересовање иностраних туриста, углавном с подручја Западне Европе, за наше објекти је велико. Већ од 1. маја у нашим хотелима одмараче странци. Шанса је велика и треба је искористити.

С. ГРЕГОВИЋ

САВЈЕТОВАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ РАДНИКА

Очекује се изванредна посјета

Ако је судити по оној народију да се по јутру дан по знаје, овогодишња туристичка сезона на Црногорском приморју ће надмашити, и то подоста, прошлогодишињу. Продаја капацитета на инос траном туристичком тржишту већ сада је била за 50 процената ланци у исто вријеме, па је реално очекивати да се у хотелским и другим објектима, домаћој радиосу и аутокампovима оствари преко 10 милиона ноћења, што ће представљати рекордан резултат. И девизни прилив од 60 милиона долара, који је ланци био у Црној Гори, знатно ће порасти.

Ово се, између осталог, чуло на савјетовању представника општина и угоститељско-туристичких организација Јадрана које је било по свећено припремама за ово годишњу сезону, а које је у Будви организовало Извршно вијеће.

И док се странци на југу нашег Јадрана љетос очекују у великом броју, посјета домаћих туриста, који су го динама најброжнији на овом дијелу обале, под знаком је питања. Прије свега, због све израженијег пада стандарда нашег радног човјека. Како се чуло на скупу у Будви, Црногорско приморје ће, ипак, и ове сезоне бити најближе цепу домаћег госта. Цијена по кревету креће се у главној сезони од 400 до 500 динара у просјеку, а три оброка у ресторанима стајаће од 800 до 1200 динара. Туристички радници наше републике били су овог пута и самокритични: о домаћем госту се још увијек не води потребна брига, што предста вља велику штету. Стога је потекао предлог да се до почетка главне сезоне бројни ресторани на овом дијелу обале прилагоде домаћем госту како по питању цијена, тако и у погледу избора јела и пића.

На овом скупу је изнијето доста примједби на рачун превозника у Црној Гори, почев од жељезница, преко аеродрома до аутобуских превоза. Закључено је да не

риод до почетка главне сезоне треба искористити за бољу организацију жељезничког и аутобуског саобраћаја.

С. Г.

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

Инострани и домаћи туристи ће, уместо садашњих 2,5 милиона, већ крајем ове деценије у хотелима наше републике остваривати око четири милиона ноћења. Овакав раст треба, прије свега, да смогуће боље коришћење садашњих капацитета и нови објекти који ће се градити (углавном рентавиле и објекти типа бунгалова).

Ово је, између осталог, истакао др Вања Брајило, секретар Туристичког савеза Црне Горе, на свечаној сједници која је у хотелу „Маестрал“ у Милочеру одржана поводом три деценије постојања ове организације.

Том приликом уручена су одликовања истакнутим туристичким радницима којима их је одликовао Предсједништво СФРЈ. Петар Стјепчић из Херцег-Новог одликован је Орденом Републике са сребрним вијенцем, Марко Влаović, такође из Херцег-Новог, Орденом рада са златним вијенцем, а Боголуб Рађеновић из Будве Орденом рада са сребрним вијенцем.

Плакете Туристичког савеза Југославије уручene су др Миљану Радовићу, Вукалици-Ђеду Милутиновићу и Предрагу Ђулафићу. Повеље Туристичког савеза Црне Горе уручене су представницима дavanast организација које су допринајеле развоју туризма у републици и привреди појединачно.

Г.

Кад су делегати заборавни

КУРЗИВОМ

За 4. април у Будви је била заказана сједница Туристичког савеза општине. Требала је да има радни и свечани карактер и жеља је била да се обиљежи 20-годишњица постојања ове друштвене организације, која је, заједно с туристичким друштвима, дала значајан допринос у развоју туризма на ријеки Јадран. Након што је било овој сједници није могла да се о

ИПАК ...

Ипак, одржан је овај други свечани дио сједнице. Подијељене су златне плакете појединцима као признање за допринос на унапређењу туризма на подручју Будве. Добили су их: Алекса Зеновић, Урош К. Зеновић, Љубо Лијешевић, Гојко Митровић, Павле Митровић, Илија Рађеновић и Драгослав Новаковић.

ДА БУДВА НЕ ОСТАНЕ БЕЗ ДОВОЉНО ВОДЕ

Да би се ријешили акутни проблеми у нашој општини, Извршни одбор Будванске основне школе обратио се свим својим комитентима, којима припадају заједнички доходак од преко 51 милион динара, да би се ова средства употребила за обезбеђење неопходних количина воде, односно смећа и доградњу Основне школе „Стјепан Митров Љубишић“.

Наша општина ће овог јесењег добијати мање 40 до 50 литара воде у секунди са изворишта Подгора у Црници. То значи да ће у главној туристичкој сезони Будва остати без довољно воде. Са изворишта Подгора, по мишљењу стручњака, може се добити још око 100 литара воде у секунди, за што треба обезбедити 70 милиона динара.

Најданија изложби „Туризам и исхрана“ појавије се преко 60 излагача из читаве земље. Чињеница да је ова сајамска манифестија ја осталла традиционално мјесто окупљања и пословног договарања туристичких радника и произвођача хране до веома убедљиво сједочи да се она афирмисала као израз његових аутентичних интереса. Ова изложба веома успјешно презентира најновије достигнуће у производњи пољопривредно-прахармених производа, алкохолних и безалкохолних пића, производа хемијске и дуванске индустрије, амбалаже и опреме и других средстава и производа за потребе широке популације клијентеле, нарочито туристичко-угоститељске привреде и трговине.

Овогодишња приредба — по свом садржају, броју излагача и експоната — представља не само обезбеђивање континуитета, већ значи и крупни допринос даљем унапређивању и развоју као туристичке понуде тако и пољопривреде. Она недвосмислено показује видан напредак у производњи хране, њеном асортиману и квалитету као и спремност наших производа да потпуније и квалитетније снабдијевају туристичко-угоститељску и широку популацију.

Познато је да се туризам и пољопривреда, налазе у основним приоритетним правцима развоја, како наше републике, тако и земље у целини, и да ова изложба мора до краја респективати ту околност. Нећemo погријешити ако кажемо да су многе економске тешкоће, с којима се сусреће наша земља, послије ца спорог развоја туризма и пољопривреде и да нема остваривања политике економске стабилизације без динамизирања развоја ових привредних грана.

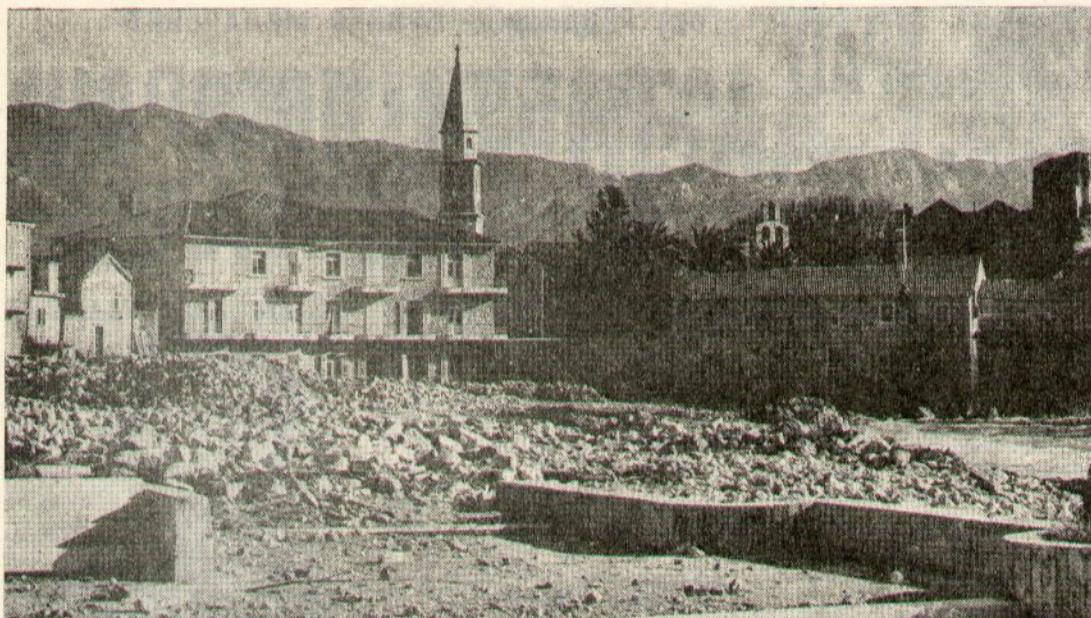
Наиме, у условима високог девизног дефицита у плаћањима са иностраницом, с једне стране, и потребе бржег решавања проблема незапослености и ниске акумулативне и репродуктивне способности наше привреде, с друге

јечучивања наше привреде у међународну подјелу рада, онда постаје јасно да ово сајамско окупљање може само добијати на свом значају и садржају.

Унапређивање и побољшање исхране у туризму заузима приоритетно мјесто. Нећemo казати ништа ново, ако истакнемо да обим понуде и квалитет прахармених и других производа пресудно дјелује на ефekte које остварује и може остваривати туристичка привреда. У низу услова, за пријатан и угодан боравак странаца и домаћих туриста, примаран значај има добра исхрана, заснована на домаћим производима и домаћим кулинарским специјалитетима. У свему томе мјесто и одговорност производа чија храна и други производи је од пресудног значаја.

Изложба „ТУРИЗАМ И ИСХРАНА“ је широко прихваћена од црногорске туристичке привреде и трговине, она представља крупни допринос уредном снабдијевању наше републике артиклима који је велики број производа чија храна и други производи је од пресудног значаја.

Изложба „ИСХРАНА“ је посебно посвећена на кулинарске вредности.

Стара Будва — вриједан културно-историјски споменик

СЕДАМ МАНАСТИРА ЧЕКА САНАЦИЈУ

У свим програмима обнове пострадалог подручја стоји да ће се приоритет од 1984. године дати санацији споменика културе. Донешен је и Закон о обнови старих градова пострадалих у земљотресу. Стара Будва се интензивно санира. Ових дана у њој треба да почне санација сакралних објеката. Изван зидина подигнут је велики број станова и приватних кућа, обновљени су или саграђени нови хотели, туристи у великом броју долaze из свих крајева свијета.

Стањевићи, високо изнад

ван манастирских зидина, саграђена 1747. године од лијеог тесаног црвеног и бијelog камена. Од земљотреса на овамо само је провизорно заштићена. Иако је у овом манастиру својевремено са сахрањени посмртни остаци владике Данила. У њему је често боравио и Његош, који је овде писао „Свободијаду“. У преписивању му је помогао Вук Врчевић. Комисија је процејнила штету на овом манастирском комплексу у износу 46.747.869 динара.

Ни у Дуљеву није боља ситуација. Овај манастир је својевремено припадао Дечанској лаври, а у њему се започео Арсенције III Чарнојевић, српски патријарх, који је крајем 17. вијека одвео српски народ са Косова до Сент Андреје, двадесетак километара сјеверно од Будимпеште у Мађарској. Да би се обновио требало би уложити, према цијенама од прије четири или пет година, 7.398.091 динара.

Јеромонах Павле Калањ брине се о манастиру Грађишта:

— Овдје је Републички завод за заштиту споменика културе СР Србије санирао манастирски конак у што је 1980. године уложено милион и 200 хиљада динара. На црквама Светог Саве, Светог Николе и Успења Богородице заштитни радови данас су потпуно пропали, посебно на цркви Светог Николе. Фреске из 17. вијека радио је Поп Страхић из Будимља. Иначе пројекат за санацију Грађишта урађен је још прије четири године.

— Зашиће се манастир не плавања? — питамо јеромонаха Павла.

— У РО „Стари град“, којој је повериена обнова свих споменика културе, рекли су ми да ће радове почети у септембру ове године. Надам се да ће бити од ријечи.

Манастир Режевићи (1226. године) је у нешто бољем стању, захваљујући предузимљивости игумана Мардарија Шишовића. Од 1979. године до данас овдје је обновљен звоник (утрошено је 2.041.722 динара). Црква овог манастира, Успење Богородице, у којој се налази вриједан живопис, и Свете Тројице, већих димензија, добро су очуване, али манастирски конак је знатно оштећен, односно растрешен. Штета на овом манастирском комплексу износи 11.731.078 динара.

Санација осталих цркава и црквица треба да чека завршетак радова на манастирима.

У РО „Стари град“ су нам рекли да се тек сада уговара изграда пројекта за све манастирске комплексе, па када они буду завршени и када Фонд за обнову одобри средстава, онда се тек може говорити о санацији Подластва, Подмаина, Станевића, Праксвића... Станко Паповић

Ипак, на кгчему се касни. У нашој општини постоји седам манастирских комплекса и око седамдесетак сакралних објеката, који су, такође, наше културно наслеђе.

Манастири, Подластва, Подмаине, Станевићи, Праксвићи, Режевићи, Дуљево и Грађиште страдали су тешко. Ниједан још није потпуно саниран, аликоје, бар за један, било услова. Највише је, за сада, рађено на Подластву. Штета је процејијена на 21.967.415 динара. Конзерватори су радили на измјештању зидова, складању фресака и сређивању документације, која је неопходна за савремену санацију. Рекли су нам: Чим буде завршена пројектна документација да ће наставити обнову овог манастирског комплекса који потиче из 1350. године.

Манастир Подмаине у Будванској пољу, затворен и цијој порушен, опомиње нашу свјест. То је једини манастир у Југославији који није у окриљу Цркве. Мале цркве овог манастира, посвећена светој Госпођи, сва је живо писна. Уз њу се налази припрате. Друга, већа црква, из

Побора, били су некада важан не само духовни, него и политички центар Црне Горе. При њему је постојала школа. Овдје је неко вријеме боравио и Доситеј Обрадовић, а на Ускрс 1765. владика Сава га је рукоположио за ђакона. У вријеме владике Петра I Станевићи су постали друга престолница Црне Горе. Године 1798. 18. октобра, овдје је на народној скупшини изгласан први црногорски законик, који је имао 18 чланова. Штета на овом манастиру процејијена је 18.904.832 динара.

О Праксвићима брине се јеромонах Димитрије Лакић, који нас обавештава да је овај манастир основан прије тачно 935 године.

Највише бих волio — каже он — да ове године почињу санациони радови. Овдје је само нови конак одolio земљотресу, а страдале су велика црква Светог Николе, црква Свете Тројице, стара школа, где су до недавно учила дјеца Паштровића, зграда у којој су се налазиле велике библиотеке са око 7.000 књига и ризница манастира. Све ово је на сигурном месту. Иконостас из црквице...

АКТУЕЛНО

О условима за рад Средњошколског центра

Почетком 1984/85. школске године Средњошколски центар посетили су у два наврата просветни савјетници и републички просветни инспектори ради увида у услове рада. Центар располаже наставним кадром, али остале услове веома су неповољни, а произилазе из чињенице да од земљотresa 1979. не посједује сопствену зграду и, с обзиром на то чињеницу, не добија средства предвиђена за амортизацију објекта.

Иако је процијењена, Центар није добио средства по основу штете од земљотresa. Ни дуготрајни и опсјежни послови око „затварања финансијске конструкције“ нијесу могли бити доведени до краја, вјероватно због тога што су се одвијали у вријеме кад се инсистирало да се не улаже у непривредне објекте. Колико је школа непривредни објекат посебно је питање и узрок грешака у планирању. Велики кредит пружају је тада на нашој територији присутни „Енергопројекат“. Средства која је издвојила Република Србија стајала су на рачуну и о њима се нико није информисао, па су, на захтјев и негодовање осталих заинтересованих, коначно пребачена подручју на Копаонику. Средства је обезбеђивала и наша Република, а најимималнија, сходно њеним могућностима, и Општина Будва. Оно што је могло бити пресудно била је друштвено-политичка и морална подршка и заиста се не може отeti утику да је и тада, као и данас, школа била остављена самој себи и да за њене проблеме није постојало скоро никакво интересовање. На сличан начин је о школи проговорио својим резултатима расписани самодопринос.

На жалост, много је противника идеје о изградњи школијарде старија динара, које, умртвљене и неоплоћене, чекају резултате новог самодоприноса. Сигурно је да на овај начин много губимо и у времену и у средствима.

На жалост, много је противника идеје о изградњи школе, а један од најчешћих аргумента је да она не обучава кадрове потребне удруженом раду, те да их је много на евиденцији Завода за запошљавање. Реформа школства није дала очекиване резултате, и то се данас јавио признаје. Ово није једина област у којој се јавио проблем „промашених инвестиција“. Међутим, уместо да дајемо конструктивне предлоге за устројство новог школског система, укључујући се у јавну дискусију и дамо свој допринос, ми пријеђавамо затварању сопствене школе! Када би сви тако рjeшавали питање незапослености вјероватно би се могао затворити готово највећи број школа, јер су школоване суфицијарна занимања. Томе се, наравно, не пријеђава, јер се школству признаје несумњиви и понекад пресудни значај за друштво. У нашој општини приступиће се рjeшењу које ће веома компромитовати њене грађане - допуштању да се доведе у питање даљи рад школе.

Иначе, Центар је добио најатрактивнију групу занимања у оквиру економске струке, о коју се отимају сусједне општине. И док на састанку о том питању одлазе у великом броју представници разних структура и грађана општина Херцег-Нови, Котор и Тиват, наши Центар је остављен без подршке и, с обзиром на резултате самодоприноса, дјелује помало комично.

Јасно је да ће 15 запослених професора некако пронаћи нова радна мјеста и да они нијесу проблем. Међутим, на какве кадрове рачуна Будва ако не пружа прилику родитељима да школују дјецу? У Будви је очигледан прилив дјеце, а блиставе планове не може ковати град чија су омладина баџи - путници и чији се родитељи, кад за то добе вријеме, селе у друге градове који им то школовање обезбеђују.

Као закључак цитирамо:

„На основу предлога и запажања просветног инспекција констатује да су послје земљотresa 1979. године престали да постоје законски услови за поменуту школу из чл. 14. став 3. Закона о умјереном средњем васпитању и образовању, а односи се на одговарајући школски простор, опрему, наставна средства, ученичку и наставничку библиотеку, кабинете и друге школске објекте, неопходне за наставу, па се на тој основи доводи у питање даљи рад школе“.

ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

На територији наше општине постоје намјенски објекти за предшколско васпитање у Будви, Светом Стефану и Петровцу, чија површина износи 2.450 м², а од тога 1.000 квадратних метара отпада на вртић У Будви.

Објекти су неравномерно оптерећени. Петровац и Свети Стефан ради са 40% капацитета, а у вртићу у Будви, капацитета 150-оро дјеце, тренутно борави 330! У Будви је овим образовањем обухваћено 40% дјеце, што рјечито говори о потребама. Прелазно рјешење било би доградња још четири просторије и реконструкција постојећих, а прави излаз би био изградња једног вртића на територији Мјесне јединице Будва II.

БОШКО БОГЕТИЋ ГОВОРИ ЗА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“

ЗА ПИСЦА НЕМА СПАВАЊА ПОПОДНЕ

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Ових дана је друже Богетићу, из штампе изашла ваша нова књига „Садашње дрво“. Послије осам књига, да ли је писац на некој прекретници, је ли исцрпил своје мотиве?

БОШКО БОГЕТИЋ: Послије сваке написане књиге увијек сам био на тематској, идејној, естетској прекретници. Имао сам утицај да се за мном затворије један круг у који више не могу и не желим да се вратим. Тај доживљај је сличан, утиску којим вас испуни боравак у неком предјелу: исцрпите сваку појединост, више нема открића ни нових доживљаја, постаје вам све обично и досадно. Када напишем и заклопим књигу, чак не волим ни да јој се више враћам. То је као у љубави: док вас поси, док је живите — све је у њој. Послије, све је обично, најобичније. Чак је се све рђе и сјећаје.

Књиге које пишемо управо су наше највеће љубави које остављамо и заборављамо. Оне послије, као жене, припадају другима. Писцу се отварају нови светови, нове радости и нове опасности. Никад се не зна шта ће дојинијети то ново крампање под лампом. Истовремено се отвара и измиче један нови свет, имагинативан, а стваран, спонлиј, а суров, ведар, а меланхоличан, јасан, а недоречен. То што пишемо и зовемо поезијом највише личи на мириш цвијета који осјећамо, а не видимо га. Кајем личи, а заборављам да нешто што је невидљиво, недодирљиво, не може да личи...

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Свеједно што са сваком новом књигом изађете из једног мотивског круга и улазите у други, ви сте, рекло би се, ипак у једном сталном, универзалном, кругу — у завичају.

БОШКО БОГЕТИЋ: Да, с том назнаком да мој завичај, Грабљ, као уосталом сви стални, универзални кругови, садржи мноштво, рекао бих безбрјој, мотива који могу да заокупе писца. Све те могућности избора, сва та сложивост у коју заривам перо, једнако зависи и од круга, тј. завичаја, и од писца. Завичај је једнако у мени колико и у свом поднебљу, колико и на географској карти, али је за моје писање пресуднија његова присуност у мени. Колико је то пресудно и за мој завичај — није важно, то ме заиста никадо не оптерећује. Пишем на те теме, јер сам њима често испуњен и притежан за писањи стога јављају се као успомене или као снови. У тој фази писаца личи на дрво које цвјета. То траје данима, буди ме ноћима. Тада почвам да пишем и цвјетање се преобраћа у плодове који крупају и зрену, а деси се да понеке увене и отпадне. Да није те трансформације успомена и слова у поетске плодове и резултате, ко зна шта би са мном било. Снови су заводљиви и опасни као оне сирене које су пјесмом призвале Одисеја: појеше вас ако им се предате! Одисеј је востком затворио уши да не чује заводљиву пјесму сирене, а ја сједим за столом до касно у ноћ не бих ли своје снове претворио у пјесму и тако се спасио сиrena.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Са којег су вас оствра, Св. Николе или Св. Стефана, призивале сирене када сте писали „Врт у Будви“ и „Море пред прагом“?

БОШКО БОГЕТИЋ: Дуго времена био сам испуњен успоменама из једног дијела дјетињства и младости којег сам провео у Будви. У „Врту у Будви“ тај други, младићки, дио успомена претежно је љубави. Пјесме сам писао чак и у самој Будви, када бих много касније, послије доживљаја за зимских мјесеци, долазио и сјећао се; на празним улицама, плажама и обалама, тих успомене. Давне су те моје пјесме, још давније успомене. Било ми је тада двадесет или нешто више година. Успомене не бих мијењао, чак бих пристао и да се понове, али пјесме бих радо.

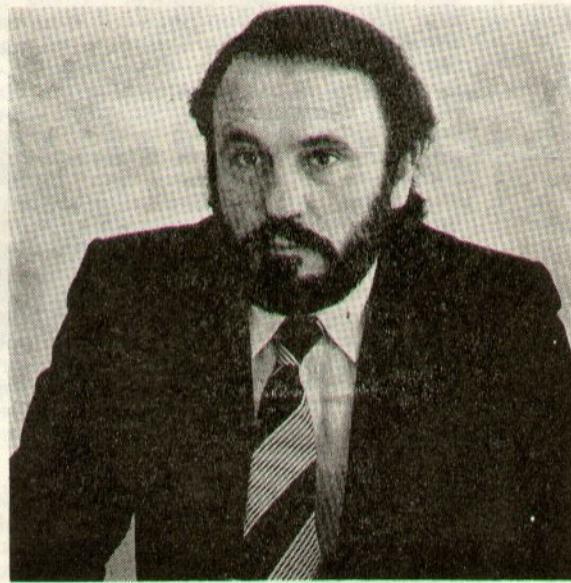
„Море пред прагом“ је књига друге атмосфере и структуре: изјакана од осјећања пролазности и неповратности свега што је некада било и нестало. То је књига мог дјетињства добрым дијелом проведеног у Будви, међу бедемима старога града који је порушен у земљотресу. С њим су нестале успомене — близка, драга мјеста која се неће вратити када град буде обновљен. Њих више није могуће створити. О тој димензији човјечкога љубави, и немоћи, говори „Море пред прагом“.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Поред све своје модерности, мисаоности и, рекло би се, херметичности, ви сте пјесник претежно рустичких мотива. У књигама које сте до сада написали бујају ти дивљи, чисти сокови природе...

БОШКО БОГЕТИЋ: Да.. Мој свет је природа Али, то не значи да у њој писац осим слике нема шта да тражи. Тако у природи могу ваљано да дијеш и да слободно мислиш. Рефлексија је у пољу или у шуми као муња, као гром када загрми изнад мого села. Гром раствара све слојеве у човјеку ако се задеси, ишибан кишом, испод неког храстова. Овдје у граду је, ипак, другачије. Све ме растржи и кида, све ми смета, не да ми да на миру сједим и пишем. Тако узјашем перо, зазвони телефон... Ево сада, док пишем одговоре на ваша питања, зове ме једна новосадска дјевојка. Каже: Долазим вечерас у Београд, вољела бих да те видим. Макар на кратко. Ја се извињавам, кажем: Не могу. Пишем. А она: Остави то за сјутра...

У граду ме ни хитре ноге од таквих и сличних дангубљења не могу избавити. Град је робија на коју сами себе осуђујемо, на коју сами пристајемо. Да ми, ипак, није овог рашчепљеног и шкрапавог пера, питање је колико бих издржавао. Овако, сједим и пишем. Цио свет је за мојим столом. Далеко од свога стола ја сам глуп.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Град вас, очигледно, иритира. Је ли то последица стваралачке неслободе о којој говорите или постоје и други, општи, разлоги?

БОШКО БОГЕТИЋ

БОШКО БОГЕТИЋ: Сви су разлоги и општи и лични. У граду се јављају као одраз неслободе. Не само стваралачке него и опште човјекове неслободе. Општа неслобода је узрок и овој мојој, стваралачкој неслободи због које из Београда бјежим у Горовиће када год могу. Да се склоним под неко дрво. У граду сусрећем све више смрчених, мрзозних људских лица, а у Горовићима је толико разнобојних, шарених, веселих цвјетова. У граду је све више подгужних мута, па је је љепше у Горовићима слушати како се роје пчеле. У граду умјесто кише пада гареж из димњака, а у Горовићима спроећа вјетар разноси цвјет с трешања... Како, онда, да човјек не чезне у граду и о њему не пише циничне пјесме.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Инспиришете се и рођољубивим темама. Шта је то што вас, иако нијесте запамтили рат, подстиче да о њему пишете?

БОШКО БОГЕТИЋ: Рат нијесам запамтио, али сам растао са свим оним што је у њему рођено. Имам заједничко дјетињство са домовином. И она и ја имамо онолико година живота колико имају година смрти многи који су пали за њену слободу. Њихова смрт надахнује љубављу којом су војели домовину и дали јој живот. То заиста није патетика већ истини. Књижевност је, умјетност уопште, најљепши облик исказивања њихове, и наше, љубави. За њих данас треба вољети. За њих треба остати на зборном мјесту љубави.

Мене ове теме дирају, јер у њима има најдубљих, најузвишенијих људских порива, а то је за писца и његово стваралаштво врло битно. Човјек се никада као у рату, у страдању и у патњи, не уздиже до универзалног и вјечног. Књижевност те велике и дубоке људске истине памти, носи их кроз вријеме и чува од заборава.

Поезија је најприкладнија да замијени живот погинулих бораца. Када о њима пишем чини ми се да их будим, да устају из земље. Они треба да живе у вјечном царству поезије!

Заболи ме свака историјска нетачност и неистина када на њу најем. Она је, прије свега, по слједица научне неодговорности, аљкавости и неизбјегљивости. Нарочито је непријатна када се отријеши о личне људске судбине, када их погрешно запише и тако остави нараштајима. Туђу погибију пришице другоме, па тај други остане јунак у причи, у тобожњим сјећањима, а прави, стварни јунак — непознат и безимен.

Поему „Трава под каменом“ посветио сам мом стрицу Илији Богетићу који је погинуо 20. марта 1942. године у Морачкој Бистрици код Колашина. Описујући његову смрт, Љубо Анђелић је у књизи „Првени газови“ произврло записао: „Говорило се да је то био неки Куљача из Паштровића“. Ту историјску рекла-казала неистину исправио је Батрић Јовановић у монографији „Колашин“ на 425. страни: „Ловћенац Илија Богетић, иако рањен, убио је неколико четника прије него је јуначки погинуо“. Намјерно сам Анђелићев опис те погибије узео за мото своје поеме, додавши му име Илије Богетића на кога се он заиста и односи.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Шта је по вашем мишљењу прикладније за литерарну обраду рођољубивих и ратних тема — поезија или проза?

Ви имате то искуство, јер пишете и једну и другу.

БОШКО БОГЕТИЋ: Оба жанра су на свој начин подесна, имају подједнако предности. Важан је угао мог стваралачког порива и оно што од одређеног мотива хоћу. Пошто пишем спонтано, у одбиру жанра улогу игра и емоционални набој којим ме испунио мотив. У поезији трагам за трансценденцијом и хоћу да поред тога значаја пјесми подигнем и тон. У прози од тога бјежим, бирајући обичне, свакодневне детаље од којих се састоји живот. Једнако ме привлаче и заокупљају и поетска одвојеност у више метафоричне слојеве значења и наративна везаност приповједача за тло на коме мора да стоји чврстим ногама, залазеши у све тајне лавиринте живота.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Како долазите до мотива? Да ли их измишљавate или су они заиста истинити?

БОШКО БОГЕТИЋ: За писца је истинито све што је животно и тачно, па и не би дословно описан догађај који је у подножју приче или пјесме. Да сmislim fabulu priče ili pjesme dovoljna mi je jedna jedina rečenica, samo jedna asocijacija. Ideje se javljaју док читам, разговарам или слушам разговор, док идем улицом или ливадом и размишљам... Онда попијем дуплу кафу и сједам за сто — прича се одмотава, одвodeći me чак у изненаде и рјешења која до тога тренутка нијесам ни наслућивао. Фабулу приче „Јабука“, коју сада пишем, испричао ми је Јован Вујадиновић у авиону између Тивта и Београда. Садржана је у свега неколико потеза: партизани у засједи чекају Њемце. Изгладњили пошаљу једног друга да по мраку набере јабука. Овај се попне на јабуку и горе — набе Њемца! И он бере јабуке! Расплет приче је у крошки. Ту прича мора да се литерарно, животно убедљиво, запучи.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ: Поставићем вам, друже Богетићу, и питање уобичајено на крају оваквих разговора: шта сада пишете?

БОШКО БОГЕТИЋ: Сасвим сам се, за сада, окренуо прози. Пишем књигу тематски разноврсних прича која увека нараста. А у скицама имам и књигу пјесама на којој ћу касније, упоредо с причама, да радим. Знате, поезију пишем свега сат-два дневно, а прозу и по цијели дан, до дубоко у ноћ. Пишем руком и поправљам, преписујем, тек онда прекуцавам, поново, поправљам. Доста се за све то хоће снаге и времена. За писца нема спавања поподне.

ВАЖНИЈИ ДАТУМИ ИЗ ИСТОРИЈЕ СКЈ

ОД ПРВЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ
БРИГАДЕ ДО ЈУГОСЛОВЕН-
СКЕ НАРОДНЕ АРМИЈЕ

— Крајем септембра 1941. Врховни штаб и друг Тито стигли су у Ужице. За вријеме Ужице Републике, која је трајала 67 дана у првом броју „Борбе“ изложена су прва писана начела о изборима, карактеру и задацима народноослободилачким одбora — органа нове народне власти (НОО).

— У варошици Рудо, 22. децембра 1941. године, формирани је по одлуци ЦК КПЈ Прва пролетерска народноослободилачка ударна бригада.

— Двадесет петог јануара 1942. у Фочи је стигао Врховни штаб на челу с другом Титом. За вријеме такозваног „фочанског периода“ донијете су многе крупне одлуке у циљу даљег развоја НОВ и револуције, међу којима и два значајна документа о раду народноослободилачким одбora и њиховом устројству (познати као Фочански прописи).

— Врховни штаб је 1. новембра 1942. издао наредбу о стварању НОВ као редовне војске, па су затим формирани Прва и Друга пролетерска дивизија, а нешто касније и Трећа, Четврта и Пета и Први босански ударни корпус.

— У Бихаћу је 26-27. новембра 1942. одржано Прво засиједање АВНОЈ-а на коме је усвојена Резолуција и проглашена Југославија. Авној је изабрао Извршни одбор.

— Од 6. до 8. децембра 1942. у Босанском Петровцу је одржана Прва земаљска конференција Антифашистичког фронта Југославије (АФЖ) на којој је говорио други Тито.

— Први конгрес Антифашистичке омладине Југославије одржан је у Бихаћу од 27. до 29. децембра 1942. године. Том приликом други Тито је истакао допринос омладине на родноослободилачкој борби.

— Осмог фебруара 1943. године Врховни штаб НОБ и ПОЈ и Извршни одбор АВНОЈ-а дали су изјаву о циљевима народноослободилачког покрета.

— У марта 1943. године, на основу одлуке ЦК КПЈ, одржан је Основачки конгрес КП Македоније и избран Централни комитет.

— Од 29. до 30. новембра 1943. у Јајцу је одржано историјско Друго засије-

дање АВНОЈ-а на коме је други Тито поднисао реферат „Развитак ослободилачке борбе народа Југославије у вези са међународним догађајима“. Засиједање је донијело Декларацију у којој су дате оцене о развоју ослободилачког рата југословенских народа и изложено основне одлуке АВНОЈ-а према којима је АВНОЈ постао врховно законодавно и извршно народно представничко тијело Југославије, а Национални комитет ослобођења Југославије привремена влада. Друго засиједање АВНОЈ-а положило је те међе новој Југославији. На том засиједању другу Титу додијелено је звање маршала Југославије.

— Двадесет и петог маја 1944. њемачки падобранци извршили су десант на Дравар са циљем да се уништи ЦК КПЈ, Врховни штаб и Национални комитет ослобођења Југославије на челу с другом Титом. Захваљујући одлучности бораца НОВЈ тај покушај окупатора је пропао.

— На острву Вис је споразум између предсједника Националног комитета друга Тита и предсједника изbjегличке владе Ивана Шубашића.

— Од 14. до 16. августа 1944. други Тито се у Напуљу састао с предсједницима владе Велике Британије и Винстоном Черчилом.

— Други Тито је од 19. септембра до почетка октобра 1944. боравио у Румунији (Крајова) и Совјетском Савезу. У Москви је водио преговоре са совјетским представницима о заједничким дејствима Црвене армије и НОВЈ и постигнут је споразум о учешћу бугарске војске и борбама против њемачких снага у Србији и Македонији.

— Јединице прве армијске групе НОВЈ, уз садејство механизованих и окlopних јединица Црвене армије (20. октобра 1944. године) ослободиле су глајни град Југославије

Како је поремећен „ратни часовник“ фашистичке Њемачке (2)

27. МАРТ – 21. ЈУН 1941. ГОДИНЕ

Сазивши за удар од 27. марта, Хитлер је брзо реаговао. Припремљени план „Марита“ за освајање Грчке (јер су се његови савезници, Италијани, нашли у скрипцији) допуњен је планом „Подухват бр. 25“

— за освајање Југославије, што се види и из његове изјаве од 27. марта „да је ријешено да предузме све мјере и војнички уништи Југославију, срушив је као државу, не чекајући изјаву нове владе о лојалности“. Према њемачкој стратегијској замисли, напад је требало извести у етапама: сјеверне границе Југославије — према Италији, Аустрији, Мађарској и граница према Румунији — имале су остати недирнути до 10. априла, а да удар изврше 12. њемачка армија из правца Бугарске и 9. и 11. италијанска армија из правца Албаније, са циљем да се присјече свака могућност спајања Југославије, грчке и британске војске и онемогући стварање нозог Солунског фронта (Њемци су о томе водили рачуна, јер, чим су ушли у Сарајево, скинули су споменичницу с именом Гаврила Принципа). Њемцима је ишла у прилог страначка разједињеност и дјелимична аутономија Хрватске и велики број њихових симпатизера у буржоаским круговима. Највећи раздор је уносила организација за шпијунажу и саботажу „Јупитер“, која је била полујонона организација фолксдојчера и имала је своје радиоистанције у Марибору, Загребу, Београду и Вршцу. Ратни план Југословенске војске Р-41 био је тако урађен да је требало, исто времено, једнолинијском одбраном, бранити границу готово 3.000 километара дугу, што је било неизводљиво с техником и снагама којима је располагала.

— Први напад на Југословенску територију извршен је 5. априла у 22 часа из правца Турн-Северина. Једна њемачка ојачана чета из пуковније „Бранденбург“, група „Бердап“ извршила је форсирање Дунава на сектору 5. југословенске армије и на препад заузела Сиски канал. У времену од 3 до 5 часова 6. априла извршен је прород 12. њемачке армије једним краком на струмичком и кривопаланачком правцу, а другим у правцу Ниш - Београд. Истовремено, бомбардовани су аеродроми у Куманову, Скопљу, Нишу, Загребу, Брежицама и Јубљани. Рат још није био објављен, а њемачке снаге су ушли дубоко у територију Југославије. Са аеродрома Румуније, Мађарске и Аустрије њемачка авијација се струпила у својој терористичкој мисији на Београд, иако је Београд још 3. априла био проглашен слободним и небранjenim градом. Слиједила је операција „Казна“: претворити Београд у прах и пепео! Бомбардоване су Жељезничка станица, Електрична центра, Пошта, Учитељски дом, Дом гарде, Зграда министарства рата, основне школе, Болница, Библиотека. Београд је бомбардовано 484 бомбардера уз пратњу 250 ловаца. Кратки, али значајни отпор пружили су пилоти патриоти 6. ваздухопловног пуковније 1. ваздухопловне бригаде. Као осице су се устремљавали на 30-гоструко јачег непријатеља, док чијесу сагорели у жару борбе за волењи град. Снаге њемачке Друге армије ушли су 10. априла преко Међимурја у Загреб и довољне усташе на власт. Прокламована је НДХ. Италијанска 2. армија продужила је надирање преко Словеначког приморја дуж Јадранске обале. Једино је 9. италијанска армија била заустављена прородом југословенске војске из Пиреја. Издајничка дверска камарила и влада с краљем на челу побјегла је из земље 15. априла да би се 22. априла нашла у Јерусалиму — преко 5.000 км далеко од свога нарада. Мађарске јединице ушли су у Бачку и Барању, док су Румунија и Бугарска остала као тренутна превентива према СССР-у, у случају пружања помоћи Југославији.

— Југославију и Грчку је у априлском рату нападо 83 дивизије од тога 34 њемачке, 44. италијанске и пет мађарских, које је пратила флота од 1.500 авиона и италијанска флота од 670 авиона. Југословенска војска, предвођена капитулантским и реакционарним елементима, изложена издаји и саботажи, и поред појединачних и споредничких храбрих отпора, капитулирала је 17. априла 1941. године. Том приликом заробљено је 337.864 војника и подофицира и 6.298 официра, и то само од стране њемачких трупа. Данас 18. априла званично је престао сваки отпор Југословенске војске.

— Комунистичка партија Југославије је једини организована политичка снага у земљи која је све чинила да се организује отпор народу. Чим је изблизио рат, КПЈ је по звала своје чланство и чланове СКОЈ-а да се обавезно јаве у своје јединице и да буду примјер отпора непријатељу. Политбиро ЦК КПЈ одлучио је 7. априла да пошаље де-

легацију у Штаб 4. армије у Загребу са зајтјевом да се народу подијели оружје у циљу пружања отпора нападачу и ликвидирања пете колоне. Захтјев је одбијен. Издајство и капитулантство је омогућило непријатељу да до краја реализује план за освајање Југославије.

— Краткотрајни рат утицао је да се напад на ССР и остварење плана „Барбароса“ пренесе у јун мјесец. У окупираним Загребу, на сам дан прокламовања НДХ, Политбиро ЦК КПЈ Југославије одржало је сједницу на којој одлучује да се приступи припремама за дизање устанка у Југославији, да се па триоти спасавају од заробљавања, да се прикупљају оружје и врши обука и да се образује војни комитет са Јосипом Брозом Титом на челу. Овакав став Политбира је доносио на основу сагледавања војно-политичке ситуације у земљи и свијету.

— По завршетку ратних дјејстава Краљеви на Југославија је подијељена демаркационом линијом на окупиране зоне. Њемачка је дислоцирала своје зоне окупирања и анектирала, а дио уступила Мађарској и Бугарској. Италија је, такође, дио своје зоне анектирала и окупирала, а дио приклучила Албанији, која се налазила под њеним протекторатом. Створена је НДХ на подручју Хрватске и Ђене и Херцеговине као квислиншка творевина. Словенија је подијељена: Горња Славонија и Штајерска припадају Југославији, Мађарска је узела Прекомурје, а остали дио припојен је Италији. У Пину Гору је образован Високи цивилни комесаријат потчињен влади у Риму, а Бока которска проглашена је провинцијом Италије. Вени ди Косова и Метохије припојен је Албанији. У Србији је било другачије — тамо је окупацији штаб Њемачке уједно вршио функцију владе, а потом образован комесарски управљач на домаћим издајницима. Њемци су Банат задржали под својом непосредном управом, иако је био у саставу Србије. Мађарска је окупирала Бачку, Барању, Међимурје и Прекомурје и припојила их својим жупанијама. Бугарска је окупирала дио источне Србије, мањи дио Косова и Мајданпашу. Раније створену нетрпељивост из међу југословенских народа окупатор је обилато користио и још више је подгријавао и подстицао. Окупаторске и квислиншке снаге завеле су терор, хапшења и убијања родољуба, масовно одвођење у концлогоре. За народе Југославије наступили су најтежи дани — дани патње и неизвесности.

— Њемачки ратни „облак“ убрзано се примије да би остварио своју замисао из Хитлерове политичке доктрине „Маји Камп“. Према његовом схватљу највећи не пријатељ Трећег рајха били су СССР и интернационални комунизам, па је против њих требало наставити немилосрдну борбу. Иако су односи са СССР били привидно нормални, врше се припреме за напад на СССР. Анализирајући искуства из тек завршеног совјетско-финског рата, Хитлер и њемачки војни шефови дошли су до погрешног закључка да јединице Црвене Армије неће издржати и зауставити налет јаких и у рату провјерених њемачких снага. Користећи индустрију покорених земаља, Њемачка је повећала производњу ратног материјала. И док су још посљедњи транспортни трговинске размјене прелазиле границе СССР и Њемачке, без објаве рата, изненада, 22. јуна у три часа ујутро, јединице Трећег рајха прелазе Совјетску границу. Никад до тада у историји није извршена таква концепција живе сile и технике на правцима главног удара као што су то урадиле њемачке и остале сателитске снаге да униште прву земљу социјализма. За напад на СССР су одређене: 152 њемачке дивизије и двије бригаде, 16 финских дивизија и три бригаде, 13 румунских дивизија и девет бригада и четири мађарске бригаде — укупно 5.350.000 војника, 3.410 тенкова и 4.940 авиона. Циљ Њемачке ратне машине био је на снажним прородима оклопних клина која брже избије на линију Архангелск-Волга-Астрахан.

— Кад је Њемачка напала СССР, припреме за оружани устанак у Југославији биле су у пуном јеку. Политбиро ЦК КПЈ одржало је сједницу у Београду на којој оцењује да су настале коријените промјене на међународној и политичкој војној сцени, да ће Њемачка на совјетском фронту ангажовати своје највеће снаге и да су наступили по војним условима за почетак оружане револуције у Југославији. Са јединице је упућен проглас народима Југославије.

Недељко ДАПЧЕВИЋ

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

На адресу надлежних

ХОБУ ДА ЖИВИМ У УЛИЦИ „ПАРТИЗАНСКИ БАТАЉОН СТЕВАН ШТИЉАНОВИЋ“. ДВОЛИЧНОСТ НЕ ТРПИМ, ЈЕР ЈЕ ПОСТОЈАО ЧЕТИНИЧКИ РАВНОГОРСКИ БАТАЉОН — ПРИМОРСКИ. Генерал Боко ВУКИЋЕВИЋ, народни херој

Ђачка страна Приморских новина

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ

ИМАМ ЈЕДНУ ЖЕЉУ...

Друже уредниче,

На часу смо читали причу „Илева мајка”, па нас је та прича подстакла на размишљање.

То је било давно, у прти, а како је данас? Има ли и данас дјечака попут Ила? На жалост, има.

Како би било лијепо да их нема, а ови примјери да буду бајке!

Иако смо мали, и ми видимо, запажамо, гледамо преко телевизијских програма и слушамо, па желимо овим појукама да помоћемо старијима да почну да размишљају о правдама и неправдама. Вјерујемо да таквих размишљања има, а треба да их има још више — тада ће бити мање сиромашних.

Марко МАРКОВИЋ,
секретар Одјељењске заједнице III,

Размишљала сам о томе како би било лијепо да више нема незапослених, људи без своје куће и исто тако, да не буде преогатих, који имају кућу са по два — три стана.

Вољела бих да сви имају кров над главом, да су сви запослени. Жељела бих да богати не држе куће или станове под кључем, него да их дају друштву, да би оно, опет, то дало сиромашним. Тада би сви били задовољни.

Даница КАЖАНЕГРА

Ја сам Саша Васовић, имам девет година. Размишљао сам о сиромашним људима. Има их много. Њима треба помоћи да се запосле или да добију стан.

Примијетио сам да богати ништа не дају сиромашним. Било би лијепо када више не би било сиромашних, и они постану богати.

Ученица сам III/1 разреда. Размишљала сам о правдама и неправдама. Како би било лијепо да више не буде сиромашних. А то је могуће постићи ако неко има два стана, нека један одвоји сиромашним који живе у дашчарама и баракама. Нека се у богаташима пробуди савјест! Умјесто да се разбацију с парома, нека помогну сиромашним људима!

Каталина САРИЋ

Размишљала сам како не би морало да буде сиромашних, незапослених људи, који немају где да смјесте своју породицу, нити могу да је прехране.

не послове по кућама да би прехранили своју дјецу и по родицу.

Моја би жеља била да сви једнако имају — и кола, и станове, и базене, и да сви сложно живимо.

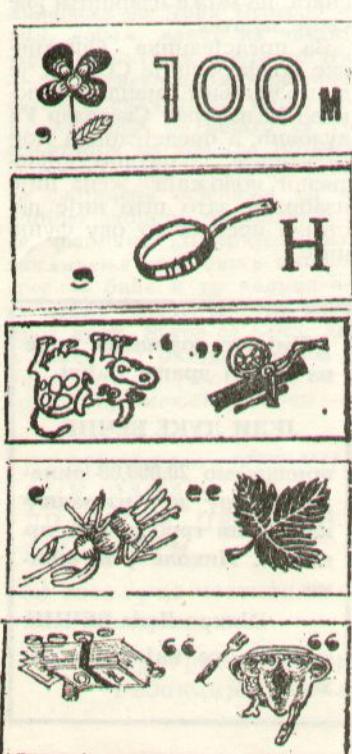
Буро ЧУЧУК

Ми имамо да једемо и да се обучемо, а неки људи, сиромашни, то немају. Богатији је лако, чак и не размишљају о сиромашним. То је веома жалосно. Неки, сиромашни, живе у баракама, док се богати ваљају у милијардама.

Јелена КНЕЖЕВИЋ

„Сви ми имамо да једемо и да се обучемо“. Не, то је прешка. Знате ли ко то може? Онај који је сит, а заборавио је на онога који му је градио кућу и стан. И данас тај је на улици, и, бо же сачтујај, да, можда, кажу: „Дођи, човјече, ти си ми градио кућу и стан, уби утопли се“. А знате шта кажу жене тих богаташа? „Не, не, он не може у нашу кућу!“

Јелена ТИРНАНИЋ

Ива КЕНТЕРА

ПРОЉЕЋЕ НАС ЈЕ ОБРАДОВАЛО: ЖИВЈЕЛО ПРОЉЕЋЕ!

Сви се радујемо. А како и не би? Свуд унаоко се чује цвркот птица, а љубичице, висибабе, зумбули и звончићи су подигли своје главице, захваљујући Сунцу и прољећу. Дјеца се радују вјесницама прољећа. Ливаде су пуне разнобојног цвијећа и пријатног мириса. И медо се давно дигао из дубоког сна. И њега радује прољеће, јер у кошницама има меда. Дјеца се непрестано играју. Сељаци већ завршавају сјетву.

Сунце нас милује својим зрацима. Птице на гранама пјевају веселе пјесмице.

Живјело прољеће!
Милена АБРАМОВИЋ

Чује се весели цвркот птица. Све се весели. Птице су се вратиле к нама. Људи су срећнији. Планине су обукле зелену одјећу. Сунце нам је пружило своју руку и до нијело лијепе дане.

Јелена ПЛАВШИЋ

Сунце — првена кугла — провирило је кроз облаке. На прозоре наше учioniце дошли су птичице и почеле да цвркују. Јубичице су давно процјетале и звончићи су својим звоном најавили љепше дане.

Зорица ПАВИЋЕВИЋ

Прије пола сата падала је киша. Ми смо у школи причали о мају, а онда се одједном појавило Сунце. Као да је хтјело да нас обрадује, па је сијало, сијало. Сви смо били радосни.

Наница НОВОВИЋ

Пролеће је пробудило пчелу у кошници. Медвјед је давно устао из зимског сна. Шарени се цвијеће. Лептир је окитио ли ваде. Пчела је долетјела на цвијет љубичице да од ње позајми медни сок.

Сва живи бића радују се прољећу.

Јелена КНЕЖЕВИЋ

Вријеме је све љепше. Ливаде су шарене од љубичице и другог пољског цвијећа. Ласте су се вратиле и граде нова гнијезда.

Марко МАРКОВИЋ

Сјутра ће опет сијати сунце. Птице ће прелетети изнад мора будванске обале. Буди се велики сан прољећа: медин сан, пчелин сан, лалин сан, птица и љубичица. Буде се сви.

Јелена ТИРНАНИЋ

Данас Сунце милује вјесник прољећа и дјецу.

Данас смо разговарали о мају. И као да је то знало, Сунце је изашло и помиловало природу, коју је већ пробудило из дубоког сна.

Сандра ВУКАДИНОВИЋ

Цвркот птица нас сву да дочекује. Пролеће нам је даровало ласте, љубичице, зумбуле, виси бабе и лале.

На свакој ливади у сваком грму могу се спазити вјесници прољећа које нам је донијело сунча не дане.

Катарина САРИЋ

Сви смо се обрадовали. Све је процјетало. И цвијеће, и граја дјеце — све је оживјело и све је весело.

Никола СУБОТИЋ

Сунце је огријало. Као да је већ љето, море је мирно и бистро. Туристи долазе у хотеле и они се радују.

Не могу да опишем овај пролећни дан. Све је као у неком дворцу. Сви се радују цвркути птици.

Јелена КОЛИНОВИЋ

Полако нам стиже млади, мириши мај. Свако му се радује. Ласте нас веселе својом пјесmom. Ми у школи пишемо пјесмице и разне саставе о прољећу.

Облаци су се уплашили од Сунца. Сваки цвијет дигао је своју главицу да га оно помилује својим зрацима.

Тања ЦУЦА

НАЈБОЉИ У ПРОШЛОЈ ГОДИНИ

Са извјесним закашњењем (за натрагде и признања, кају, никад није касно) изабрани су и на пригодој све чаности промовисани најбољи појединачни и колективи у спорту наше општине за прошлу годину. Умјесто да се бира најбољи, овога пута су спортички радници и новинари прибегли другом методу: направили су листу најбољих појединачца и колектива. Ево како изгледају ли сте.

ПОЈЕДИНЦИ:

Боро Чучка (тенис), Јово Франчићевић (тенис), Предраг Илић (одбојка), Мирко Цвијовић (фудбал), Рашико Радуловић (кошарка), Драган Три фуновић (ватерполо), Видо Ратковић (бокс), Тања Булатовић (плivanje), Александра Савић (плivanje) и Јулијана Савић (плivanje).

ОРГАНИЗАЦИЈЕ:

Одбојкашки клуб „Авале”, Пливачки клуб „Будва” и Боћарски клуб.

За најбољег спортског тренера проглашен је учитељ боксера из Будве Павле Буџај, а за најбољег спортског радника Крсто Арменко, из Фудбалског клуба „Петровац”.

ОДБОЈКАШИ У КВАЛИФИКАЦИЈАМА

Мада првенство у Одбојкашкој лиги Црне Горе још није завршено, већ сада се зна да ће одбојкаши „Авале” и ове године бити најбољи. Они доста одмичу својим конкурентима на првенственој табели и извјесно је да ће на крају тријумfovаци. У клубу се уврлико припремају за квалификације које их очекују. По свој прилици, у њима ће, поред „Авале” као представника Црне Горе, учествовати и прваци Македоније, Косова и Србије. Биће теже него прошле године када „Авале” није успјела у квалификацијама за улазак у другу лигу с представником Македоније.

С. Г.

О ГЛАС

Повратник из иностранства желио би да на подручју општине Будва купи кућу у којој би могао да отвори угоститељски локал.

Понуде на телефон: 42-360 од 15 до 20 часова.

ПРИПАДНИЦИ ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ НА МОБИЛИЗАЦИЈСКОЈ ВЈЕЖБИ

Територијална одбрана наше општине, уз учешће већег броја добровољаца из редова женске и мушких омладине, у заједници с Одељењем народне одбране, Народне милиције, Цивилне заштите и друштвених самозаштите, подвргнута је провери стечена спремност за извршење ратних задатака за вријеме вазредних прилика или елементарних непогода у миру. Оцјењивање су извршили надлежни војнотериторијални органи, а најено стање — као добро јавно је похваљено — одраз је залагања организација и лица која раде на овим задацима.

Констатовано је да су квалитетно урађени планови развоја територијалне одбране. Запажени успјеси постигнути су и у руковођењу и командању, морално-политичком

и безбедносном стању, обучености и увјежбаности, мобилизацијској готовости и поизданском обезбеђењу.

Ангажован је велики број добровољаца у територијалној одбрани, посебно женска омладина, која се, као и омладинци и остали припадници заједнице територијалне одбране, редовно укључује на војне вјежбе у оквиру својих јединица.

Практичаз дио рада почело је тренутком када је одговорним лицима у Општини урочено наређење за мобилизацију територијалне одбране. Одмах се реаговало и након свега неколико минута курири су однели позиве на више стотина адреса. Проверено је окупљање, постројавање, увид у присуност и спремљеност јединица, исправност наоружања, транспорт

представа и могућност изласка на положаје. У предвиђеном року окупило се преко 95% припадника, а који се нису одмах јавили предузете су мјере за утврђивање њиховог изостанка и кажњавање.

Док су командирни издавали наређења за покрет и друге задатке на мобилизацијске стигли су представници друштвено-политичке заједнице и у заједници с инспекцијским органима на чelu с генерал-мајором Драгишијем Дрљевићем, пратили тактичку вјежбу у којој су територијалци показали задовољавајуће знање.

Генерал Дрљевић, је на заједничку вјежбу извршио смотру учесника и упутио ријечи похвале за организацију и успјешно извршен задатак.

Перо Кнежевић

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

ОДГОВОР

Радјард Пиплинг, енглески књижевник, учио је једном у неку књижару да би купио књигу.

— Да ли је ова интересантна? — запита продавац.

— Не знам, писам је прочитао — одговори продавац.

— Како, продајете књиге а не читате их?

— Кад бих био апотекар, да ли бисте од мене тражили да пробам све љекове које продајем?

НИКАСО И МАТИС

Чувени сликар Матис и Пикасо уживали су у томе да се узајмо нећакају. Познато је, на пример, да би Пикасо, кад год би нашао длаку у супи, говорио:

— Гле, Матисов цртеж!

Ни Матис му није остајао дужан. Увијек кад би дјевојка која је радила код њега сломила тањир, он би говорио:

— Гле, Пикасов модел!

ИСКРЕНОСТ

Једног дана Бернар Шоје присуствовао концерт у кући своје познанице. Иако му се пјевање оперске пјевачице није допадло, Шо је дуготрајно и снажно аплаудирао кад је она завршила. Пјевачица, одушевљена тиме, запитала га је:

— Господине Шо, моје пјевање вас раније није одушевљавало. Како сте тако промијенили мишљење?

— Толико сам био задовољан што сте престали

— одговори јој Шо — да се нисам могао уздржати,

РАЗЛОГ ВИШЕ ДА НЕ ОДУГОВЛАЧИ

Приликом обиласка једне кедрове шуме коју је претходног дана захватио ураган, Наполеон се окрете управнику и рече:

— Треба ово наново зарадити.

ГЛУПИХ ИМА ДОСТА

Питали су Мадам де Стал:

— Зашто лијепе жене имају више успјеха код мушкараца него паметне?

— То је зато, — одговори она — што слијепих мушкараца има мало, а глупих има доста.

КАЗАЛИ СУ...

НИКАДА НЕЋЕ СТИЋИ

ДОСТОЈЕВСКИ: Ако си се упутио према циљу и путем почeo да застајкујеш како би гађао камењем сваког пса који лаје на тебе, никада нећеш стићи на циљ.

ЛИРЖИ ЛЕЦ: Чињеница ће увијек бити гола, па мајка била обучена и по посљедњој моди.

ШОПЕНХАУЕР: Ђекар види човјека у свој његовој слабости, адвокат га види у свој његовој злочини, а свештеник га види у свој његовој глупости.

ШИЛЕР: У добро вјерује још само оно мало људи који га и чине.

СЕЛМА ЛАГЕРЛЕФ: Онај ко жељи да поправља друштво, мора да почне од себе.

НОБЕЛ: Кад вам филозоф одговори на постављено питање, више и сами не разумијете шта сте га питали.

ХИЧКОК: Глупан није никада глупљи него кад хоће да буде паметан.

МАРК ТВЕН: Има неколико добрих начина да се одбранимо од искушења, али најсигурнији је — кукавичлук.

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОК СК О ПРЕДСТОЈЕЋИМ ИЗБОРИМА

На једничкој сједници Предсједништва и Комисије за развој и кадровску политику ОК СК Будве разматрана су задачи и обавезе основних организација и чланства Савеза комуниста.

У предстојећим расправама на предизборним и изборним скуповима посебну пажњу треба посветити заштити друштвено-политичке заједнице и у заједници с инспекцијским органима на чelu с генерал-мајором Драгишијем Дрљевићем, пратили тактичку вјежбу у којој су територијалци показали задовољавајуће знање.

Генерал Дрљевић, је на заједничку вјежбу извршио смотру учесника и упутио ријечи похвале за организацију и успјешно извршен задатак.

Перо Кнежевић

Д. Н.

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН

ОЖИВЈЕТИ РАД СЕКЦИЈА И ПОДРУЖНИЦА

Општинска конференција ССРН разматрала је извјештај о једногодишњем раду и активностима Социјалистичког савеза и донијела програм рада за ову годину.

Одјељено је да је у току 1984. знатно оживио рад секција при Општинској конференцији, али се та активност увијек није пренијела на мјесне конференције, подружнице и друге облике дјеловања, ССРН, без чега, како је речено, ова најмасовнија друштвено-политичка снага, не може извршити све своје задатке.

За предсједника Општинске конференције ССРН с једногодишњим мандатом поново је изабран Светозар Радуловић, а предсједница Конференције за питања друштвеног положаја жена није изабрана зато што није постојао предлог за ову функцију.

Умјесто годишњег поме на нашој драгој мајци

ЈЕЛИ ЛУКЕ БЕЧИЋ

прилажемо 20.000,00 динара Одбору за изградњу капеле на гробљу код цркве св. Николе у Бечићима.

Шпиро Луке БЕЧИЋ

Одбор се најљепше захваљује.